

Z á p i s n i c a

z Valného zhromaždenia Učenej spoločnosti SAV dňa 27.9.2016

Prítomní: 29 riadnych členov + 18 emeritných členov, podľa prezenčných listín
Počet členov ku dňu konania VZ: 47 riadnych členov, 55 emeritných členov

Na rokovaní bolo prítomných 61.7% riadnych členov, VZ bolo schopné uznášanía.

P r o g r a m :

1. Otvorenie zasadnutia, uctenie si pamiatky zosnulého člena.
2. Odovzdanie diplomov novozvoleným členom UčS.
3. Určenie termínu volieb pre rok 2017 a návrh maximálneho počtu novozvolených členov
4. Ako ďalej po prijatí zákona o vvi? Skúsenosti Biomedicínskeho centra SAV (S. Pastorková) Výsledky ankety, diskusia, príp. prijatie odporúčaní pre P SAV
5. Medzinárodné porovnanie kvality výkonu vedných odborov na Slovensku, metodiky hodnotenia vo výskume a vývoji – vstupy E. Majková, P. Moczo, M. Urban - diskusia, príp. prijatie odporúčaní.
6. Rôzne, schválenie uznesení.
7. Záver

Ad 1) Zasadanie VZ UčS otvoril jej predseda Jozef Noga. Po privítaní účastníkov informoval o úmrtí emeritného člena UčS RNDr. Richarda Kvetňanského, DrSc., ktorý zosnul 18. augusta 2016. Prítomní si uctili jeho pamiatku minútou ticha.

Následne bol plénom schválený program zasadnutia VZ.

Ad 2) Predseda osobitne privítal členov UčS, ktorí boli zvolení vo voľbách 30.3.2016 a prítomným novým členom odovzdal diplomy o členstve (A. Fehér, J. Feranec, M. Bátorová, M. Jergel, A. Krištín – diplom odovzdaný už skôr). Ostatným novozvoleným členom (J. Kuzmík, J. Lapin, T. Ravingerová, P. Zajac) budú diplomy doručené alebo odovzdané pri najbližšej vhodnej príležitosti. Predseda súčasne odovzdal diplomy pre prítomných členov, ktorí v r. 2016 dosiahli vek pre emeritné členstvo UčS (K. Kudela, J. Michalík, neprítomní: P. Gemeiner, S. Ondrejovič).

Ad 3) Predseda v krátkosti predstavil návrh Rady na vyhlásenie volieb do UčS a konanie volebného VZ v čase od 15.03.2017 do 30.04.2017, s určením presného dátumu podľa aktuálnej predpokladanej účasti na základe predchádzajúceho prieskumu. Rada súčasne predložila návrh maximálneho limitu 10 riadnych členov zvolených na tomto VZ.

V krátkej diskusii k tejto téme P. Moczo zdôraznil najmä potrebu navrhnuť vynikajúcich vedcov z domácich univerzít, čo by malo prispieť i k významnejšiemu povedomiu o UčS a jej akceptácii na celonárodnej úrovni. Predseda zdôraznil, že takýto krok je v súlade

s navrhovanými úpravami v novele Zákona o SAV, ktorá je predkladaná v súvislosti s navrhovaným zákonom o verejných výskumných inštitúciách. Vyzval tiež, aby členovia UČS využili právo predkladať návrhy na nových členov aj bez účasti VR ústavov SAV.

O aktuálnom stave legislatívneho procesu súvisiaceho s predmetným zákonom o vvi v krátkosti informovala podpredsedníčka SAV E. Majková. Návrh zákona ešte nebol zaradený do programu zasadnutia Vlády SR, a zákon bol predsedom vlády vrátený na prepracovanie.

Konanie volieb v navrhovanom časovom období, ako aj limit pre maximálny počet zvolených členov 10, boli plénom aklamačne schválené.

Ad 5) So súhlasom pléna bolo poradie bodov 4 a 5 programu operatívne zamenené. Bod 5 bol do programu zaradený vzhľadom na prebiehajúcu akreditáciu SAV, ale i hľadania nového modelu pre hodnotenie vedy, či akreditačného procesu pre rezort vysokých škôl.

V prvej časti E. Majková prezentovala výsledky medzinárodného porovnania kvality výkonu vedných odborov v SR, ktoré boli Inštitútom pre demokraciu a ekonomickú analýzu publikované ako výsledok projektu Národohospodárskeho ústavu AV ČR, vvi. V štúdiu je SR porovnávaná v rámci súboru 11 krajín (Rakúsko, Estónsko, Fínsko, ČR, Maďarsko, Izrael, Nový Zéland, Poľsko, Slovinsko, SR a Švédsko) pričom jednotlivé ukazovatele výkonu a kvality výskumu sa porovnávali s priemerom z týchto krajín s váhovaním na populáciu. Na meranie kvality publikácií sa používal *Article Influence Score* (AIS), dostupný na WoS. AIS meria priemerný ohlas vedeckých článkov publikovaných v danom časopise. Napriek diskutabilnosti o spôsobe vyhodnocovania, štúdia iba potvrdila nelichotivé zaostávanie SR. Výsledky ukazujú, že na Slovensku nie je jediný vedný odbor, ktorý by vynikal nadpriemerným excelentným publikačným výkonom. Takmer všetky vedné odbory, vrátane tých najväčších, za priemerom hlboko zaostávajú a typicky dosahujú menej než polovičný počet článkov v špičkových časopisoch odboru oproti priemeru ostatných krajín.

V druhej časti E. Majková stručne zhrnula metodiky hodnotenia a výkonového financovania výskumných organizácií v rôznych (najmä) európskych krajinách, vychádzajúc z rozsiahlej štúdie uskutočnenej pod vedením Technopolis Group z Veľkej Británie, so zameraním vytvoriť nové metódy hodnotenia a zásad financovania vedy a výskumu v Českej republike. Vzhľadom na vysokú podobnosť inštitucionálnych prostredí sú závery odporúčané pre Českú republiku inšpiratívne aj pre Slovenskú republiku.

P. Moczo informoval o priebehu dňa ERC v Bratislave. Problémom excelentnej vedy na Slovensku je „nemierny rozsah demokracie vo vede“ a nedostatočná práca s doktorandmi. Univerzita Komenského a Slovenská akadémia vied, v úsilí zlepšiť financovanie excelentnej vedy, oslovili ministra financií SR s návrhom, aby sa zo štátneho rozpočtu financovali tie projekty, ktoré v európskych výzvach dosiahli hodnotenie A, no nebolo im pridelené financovanie (zostali pod čiarou). V závere svojho vystúpenia stručne zhrnul predstavy MŠVVaŠ o pripravovanom modeli hodnotenia, ktorého podstatu má tvoriť britský model REF (Research Excellence Framework) a o vytvorení pracovnej skupiny pod jeho vedením, ktorej úlohou je navrhnuť implementáciu vhodnú pre SR.

V závere tohto bloku M. Urban podrobnejšie predstavil najmä dva britské modely hodnotenia za ostatné zhruba 2 dekády - RAE (Research Assessment Exercise) a REF. Oba modely majú spoločné to, že do evaluácie sa predkladajú najvýznamnejšie (excellentné) výstupy inštitúcií. REF výraznejšie uprednostňuje Peer Review proces. Takýto proces je veľmi náročný z hľadiska výberu a ochoty evaluátorov čo spôsobuje nemalé problémy pri jeho realizácii, ako i významné riziko z hľadiska objektivity posudzovania, najmä v menších spoločnostiach.

Vo svojom vystúpení zdôraznil, že by mali byť kladené vyššie nároky na PhD štúdium, čo by následne malo viesť k redukcii počtu VŠ s akreditáciou na 3. stupeň vysokoškolského štúdia.

V poslednej časti svojho vystúpenia v krátkosti predstavil projekt identifikácie špičkových tímov na VŠ uskutočnený Akreditačnou komisou SR, pričom spomenul že v rezorte

VŠ bola MŠVVAŠ vyčlenená i finančná čiastka zhruba 5000 EUR na člena tímu, ktorú špičkové tímy dostali vo forme osobitnej dotácie, bez definovaných obmedzení na využitie týchto prostriedkov. Projekt identifikácie špičkových tímov pokračuje každoročnou výzvou na predkladanie návrhov. Status špičkového tímu sa priznáva na dobu 6 rokov.

V následnej diskusii k tomuto bloku odznali komentáre o potrebe nezávislého auditu, ktorý by identifikoval problémy ako i potrebe výrazného navýšenia prostriedkov rozdeľovaných v súťažnom prostredí cez grantové agentúry. Rovnako sa zdôraznil význam preferovaného financovania excelentného výskumu. Tiež odznalo, že výsledky akéhokoľvek hodnotenia musia byť progresívnejšie odzrkadlené pri inštitucionálnom financovaní.

Záverom diskusie sa plénum vyslovilo za vytvorenie stanoviska pre MŠVVAŠ, v ktorom bude zdôraznená potreba efektívneho modelu hodnotenia/akreditácie, umožňujúcemu účinnú kontrolu kvality vzdelávania a výskumu, s čo najmenším rizikom subjektívneho posudzovania, či klientelistickeho zasahovania. Takéto stanovisko predloží Rada na schválenie plénu per rollam.

Ad 4) V súvislosti so stále aktuálnou témou transformácie SAV informovala S. Pastoreková (riaditeľka) o skúsenostiach a praktických krokoch, ale i problémoch pri kreovaní nedávno zriadeného Biomedicínskeho centra SAV (BMC), ktoré vzniklo zlúčením 4 ústavov SAV. BMC možno považovať za prototyp pre budúcu v.v.i.

J. Noga v krátkosti informoval o výsledkoch anketového prieskumu medzi členmi UčS, ktorý sa uskutočnil pred aktuálnym VZ UčS. Ankety sa zúčastnilo 20 respondentov. J. Noga zosumarizoval odpovede na prvé dva bloky otázok týkajúce sa i) transformácie organizácií SAV na v.v.i. a ii) výkonnosti výskumu v SR a SAV a súťaže o projekty vrátane projektov EÚ.

Z odpovedí k prvej téme bol zrejmy najmä vysoký rozptyl predstáv o očakávaných výhodách transformácie o v.v.i.; zhoda na potrebe pridelenia majetku, ktorý SAV v súčasnosti spravuje, ako dôležitej podmienky transformácie; a väčšinovo kompromisná atmosféra v súvislosti s potenciálnym zlučovaním inštitúcií.

Z odpovedí k druhej téme respondenti za hlavnú príčinu dlhodobého zaostávania SR považujú „programový nezáujem exekutívy o vedu“ nasledovaný „nedostatočným financovaním zo štátneho rozpočtu“ a „únikom mladej generácie do zahraničia“. „Zvýšenie náročnosti súťaže o prostriedky H2020“ považujú repondenti za menej významnú príčinu.

Z následnej krátkej diskusie nevyplynuli žiadne relevanté závery.

Ad 6) Š. Luby nastolil otázku organizácie volieb P SAV v budúcom roku s tým, či by sa UčS nemala vyjadriť k aktuálnemu stavu, keď bude nové P SAV voliť Snem SAV ešte pred svojou vlastnou obmenou. Vzhľadom k tomu, že UčS nemá právomoc tento stav meniť a netýka sa to priamo jej poslania, plénum VZ vzalo túto poznámku na vedomie, a ponechalo aktivity v tomto smere na individuálnom rozhodnutí členov.

Uznesenia: Relevantné uznesenia sú v záveroch k bodom 3 a 5.

Zapísali: V. Baláž, J. Bátora

Overil a doplnil: J. Noga

17.10.2016

Prof. RNDr. Jozef Noga, DrSc.
(predseda)